Philosophia
Logica.

Monte.

Stephani de Monte: Campus sophistarum.

Impressum in alma Liptzensi academia per
Baccalarium wolfgangum Monacensem.
1496.

ap. Hain Rep. bibl. post N. 11592 desid.

Campus sophistarum.

Bibliotheca Col. min.
pr. C. V. Radzymiński

Ex Libris Laurentij Łowicky

Laurentius Bernsprunck Zwicauiensis: artium magister lectori Salutem dicit.

m Ultum profectò (si monumenta spectare velimus) maiores nostros in disciplinis egisse fateamur oportz: sed non peregisse quidem. plurimum enim operis adhuc restat: restabitqꝫ. Necqꝫ cuiqꝫ post mille secula (si Senece credis) occasio adijciendi aliquid claudetur. Et quanqꝫ nullum sit iam dictum quod nō dictum sit prius: hoc tamen semper nouum erit: dispositio scilicz ac ab alijs inuentoꝝ vsus et scientia. Sic gloriam mihi comparandam facile censui. Non quia hec veluti a me primum inuenta alijs tradiderim: sed quoniam obscure, crudeqꝫ tradita ex abdito in apertū duxeriz maturauerimqꝫ. Tanta. enim antehac in illo opere fuit erroꝝ copia: vt mihi viderer sine filo Dedali labyrinthū ingressus. Uerum in eoipso superioribus diebus pro cōmuni omniū vtilitate desudans atqꝫ elaborans ab omni menda (ni fallar) pro mei ingenij capacitate liberaui: vt si quis exemplari priori (liuore semoto) comparauerit: ecce domus ambages me remouisse apertissime videbit: neqꝫ eundem esse libellū fatebitur. id quoqꝫ tandem effeci: vt opus quod prius a nullo (nisi qui autorem operis interpretem audiuerit) intelligi aut recte quidem legi potuit: tanta clareat facilitate. vt quisqꝫ vel dyaletice limen nuꝑ ingressus intelligere possit. Grato itaqꝫ lector quicunqꝫ sis suscipias animo hanc meam dilucidationem: in qua velut ꝓludium quoddam maioꝝ cuiusdam spectari velim. Uale

¶ Ad Lectorem.

Noscere qui gestis vafri precepta sophiste
Istum sed recta perlege mente librum

¶ Campus sophistarum Stephani de monte: viri ingenio acutissimi/ ordinis beate Marie de monte Carmeli: quodlibet scibile sophistice insolubiliterq interimere docens p Laurentiu Bernschprunck Zwicauiensem in florentissimo Lipczensi studio repetitus/ ad vnguemq castigatus incipit.

Um Sophistica (vt Arestotiles in elenchis meminit) apparens/ no aut existens sapientia sit. Et sophiste magis videri sapientes q esse et no videri velint. conueniens erit hisipsis sapientis opera magis videri facere q facere et non videri. Hec aut sut (Arestotelis vtor verbis) Non mentiri eum de quibus nouit qd respondentis est. Alter mentientē manifestare posse: a quo quidem (qd opponētis est) exordiemur: ponētes primu regulas quasdam conclusionē scibilis cuiusq sophistice ac insolubiliter interimere conātes vna cu circulis illarum regularu per elementa expressiuis. Tum deinde insolubilia varia citabimus: que nemo huius artis expers (nisi oedipus alter sit) facile soluere poterit. demu arguētis cautelas nonullas subnectemus. Sed iam in campum descendamus.

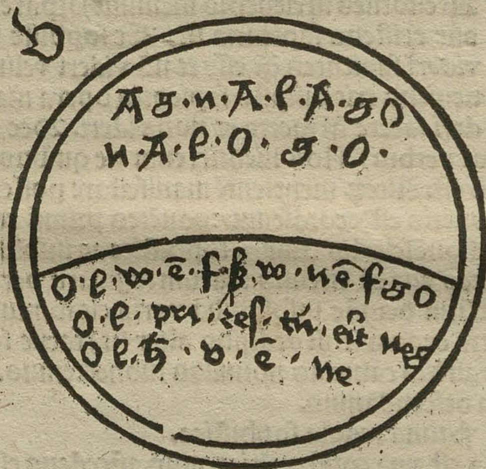
¶ Prima regula sophistica.

¶ Constituenda est vna consequētia: cuius ancedens est sinonomu positōis respondētis. Et sequens vna disiunctiua negatiua constituta ex ptibus sinonomis positioni rndentis. Ex quo ənte inferri debet cōtradictoriu positōis rndentis. ¶ Uel ↄstituenda est vna consequētia: cuius ancedens est vna disiunctiua negatiua: cuius prima pars principalis est sinonomu positioni rndentis. secunda aut eius ↄdictoriu. ↄns vero cōtradictoriu positioni respondentis.

¶ Prima regula insolubilis.

¶ Constituēda est vna rōnalis: cuius ans est vna copulatiua constituta ex disiunctiua affirmatiua: cuius prima ps principalis τ materialis est ↄtradictoriu positioni rndentis. secuda vo disiunctiua cuius ↄtradictoriu tuc positiōis est pars: est falsa Et secundu non est dicendu ↄns vero primu est dicendu

¶ Uel facilius ↄstituẽda est vna ↄña: in qua arguit a tota di siunctiua cũ destructõe vni⁹ ptis ad positionẽ alterius. Debet aũt illa disiũctiua componi ex ↄdictorio cõclusionis rñdentis et ex hoc cõplexo [disiũctiua cuius ↄdictoriũ tue positõnis est pars: est falsa] Uel ex hoc cõplexo [primũ responsum tuũ erit negatiuũ] Uel ex hoc cõplexo [ista disiũctiua est neganda] pa tent hee regule in circulo sequenti per litteras denotate.

¶ Secunda regula sophistica.

¶ Constituẽdus est vnus silogismus affirmatiuus si positio re spondẽtis fuerit negatiua. Uel negatiuus si positio rñdentis fue rit affirmatia: cuius maioris subiectũ est vnũ conditionatum de cuius altero extremo pdicatũ vl'iter affirmatiue vel negatiue est ṽificabile. Minoris vero subiectũ est sinonomũ subiecto po sitionis rñdentis. predicatũ aũt est subiectũ maioris ↄditiona tũ Conclusio vero est rñdentis positioni contradictoriũ.

¶ Uel constituẽda est vna rõnalis: cuius añs est vna copula tiua: cuius prima ps (si rñdens teneat aliqd affirmatiue) est hoc complxeũ [quelibet ꝓpositio si est impossibilis est flã] secđa ps est [tua positio est ꝓpositio si est impossibilis] ãñs vero e [tua

positio est falsa⌋ Si autem respõdens teneat aliquid negatiue tunc prima pars copulatiue est hoc ꝯplexum .⌊quelibet ꝓpositio si est necessaria est vera⌋ Secũda pars est⌊tua positio est ꝓpositio si est necessaria⌋consequens aũt⌊tua positio est vera⌋

¶ Secunda regula insolubilis.

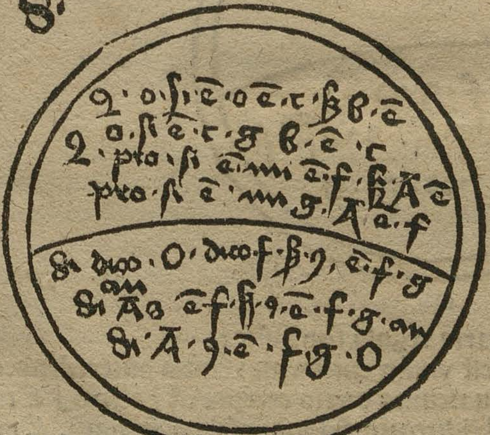
¶ Constituendus est vnus silogismus: cuius maior est⌊Si dico contradictorium tue positionis falsum/ego dico falsum⌋ Minor aũt⌊ꝯñs est falsum⌋. Cõclusio vero est⌊añs est f̄lm̄.⌋

¶ Uel vnus sylogismus : cuius maior est vna conditionalis: cuius quidem cõditionalis antecedens est positio respõdentis. cõsequens est⌊cõditionalis cuius positio tua est ps/ est falsa⌋ Sʒ minor sylogismi est⌊ꝯñs est f̄lm̄⌋ꝯclũo aũtē⌊añs est f̄lm̄⌋

¶ Uel vna rationalis: cuius antecedens est vna cõditionalis cõstituta ex positione respondentis vt antecedente:et ex hoc cõplexo⌊consequens est falsum⌋tanq̄ʒ cõsequente cõsequens aũt rationalis est cõtradictoriũ positionis respõdentis

¶ Uel vna rationalis:cuius maior est vna cõditionalis cõstituta ex positione respõdentis vt antecedẽte. Ex illo cõplexo⌊antecedens et cõsequens sṫʒ dissimilia in veritate⌋vt cõsequente. minor est⌊cõsequens est falsum⌋conclusio⌊antecedẽs est falsum⌋

S.

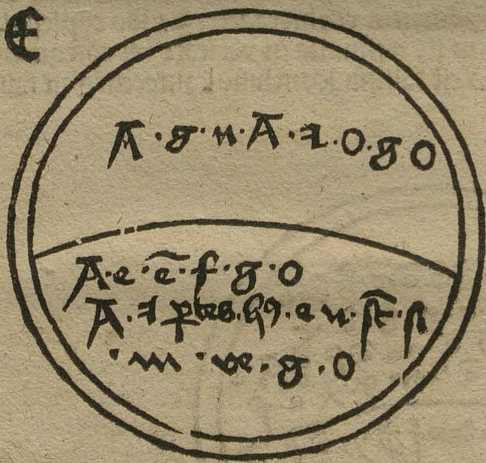
¶ Tertia regula sophistica.

¶ Constituenda est vna cõsequentia: cuius antecedens est sinonomum positionis respõdentis. Et cõsequens est vna copulatiua negatiua: cuius prima ps est sinonomũ positioni respondentis. secunda vero cõtradictoriũ eius. inferendo ex falsitate cõsequentis: falsitatem antecedentis.

¶ Tertia regula insolubilis.

¶ Constituenda est vna cõsequentia: cuius antecedens est vna copulatiua affirmatiua: cuius prima ps principalis materialis est sinonomũ positioni respondentis. secunda ps est hoc complexum [Copulatiua cuius positio tua est ps est falsa]. consequens autem cõtradictoriũ positionis respondentis vel secunda pars principalis materialis copulatiue est hoc cõplexum [partes huius copulatiue nõ sunt similes in veritate] Vl' hoc complexum [Copulatiua cui9 positio tua est ps est dissimilis in veritate tue positioni] cõsequens aũt est vt supra

¶

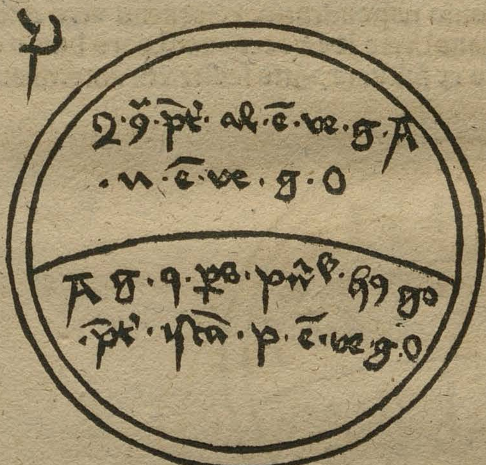
¶ Quarta regula sophistica:

¶ Constituendum est vnum entimema: cuius antecedens est vna positio exceptiua: cuius dictio excepta est [alterũ] Et id a quo fit excepto est [3 dictoriorũ] vniuersaliter sumptũ. Enũc

tiatũ vero ⌊verum ⌋ cõsequens autem est vna cathegorica negatiua: cuius subiectuȝ est ⌊tua positio ⌋ predicatũ vero est ⌊vera ⌋

¶ Quarta regula insolubilis.

¶ Constituatur vna rationalis affirmatiua cuius antecedens est sinonomũ positioni respondentis. Consequens aũt est vna exceptiua: cuius exceptum est ⌊istam exceptiuã ⌋ Sed id a quo fit exceptio est ⌊ pars principalis materialis huius cõsequẽtie ⌋ vniuersaliter sumptũ. Enunciatũ autem est ⌊ vera ⌋ Et vlterius inferatur cõtradictorium positionis respondentis.

¶ Quinta regula sophistica.

¶ Constituenda est vna rationalis: cuius antecedens est vna cathegorica: cuius subiectũ est ⌊ Nihil ꝛ chimera ⌋ Predicatum vero est sinonomũ subiecto positionis respondentis cõsequens autem est positionis respondentis cõtradictorium.

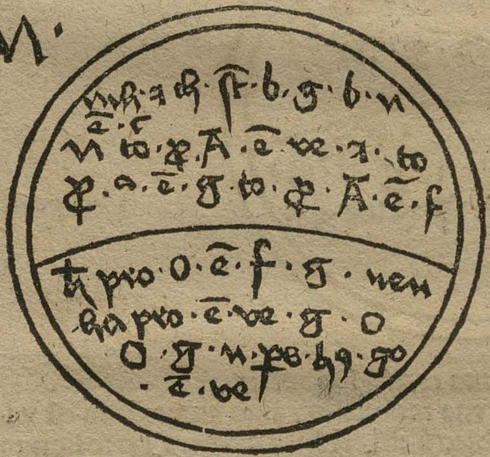
¶ Uel cõstituenda est vna rationalis: cuius maioris subiectum est positio respondentis/ ꝑposito hoc cõplexo ⌊ Non tota ꝓpositio ⌋ predicatum aũt est ⌊ Uera ⌋. Sed minor est ꝓpositio predicans est secundũ adiacens de positione respondentis ꝑreposito hoc cõplexo ⌊ tota ꝓpositio ⌋ Conclusio vero est eadem minor/ adiecto hoc predicato ⌊falsa ⌋.

¶ Quinta regula insolubilis.

¶ Cōstituēda est vna rōnalis cui⁹ aņs est vna cathegorica: cu
ius p̄dicatū [qd̄ est ly fl̄m.] affirmat mediāte v̄bo est de hoc cō
plexo [hec ꝓpositio] demonstrāte ꝯtradictoriū positōis respon
dentis. cōsequens aūt est vna vniuersalis negatiua cuius subiec
tum est dictio vniuersaliter et negatiue sumpta cū pronomine
demonstratiuo / demonstrante cōtradictoriū respondentis ⁊ cō
sequēs. predicatū vero est [verum] Et vlterius ex falsitate cō
seqn̄tꝫ falsitas aņtis inferēda est. Et ita ꝯdictoriū positiōis rn̄tꝫ.

¶ Uel cōstituenda est vna rationalis: cuis antecedens est con
tradictoriū positionis respondentis. cōsequens vero cathego
rica negatiua negans [vera] de hoc cōplexo [pars huius cōse
quentie] inferendo ex falsitate ꝯn̄tis falsitatem antecedentis.

VI.

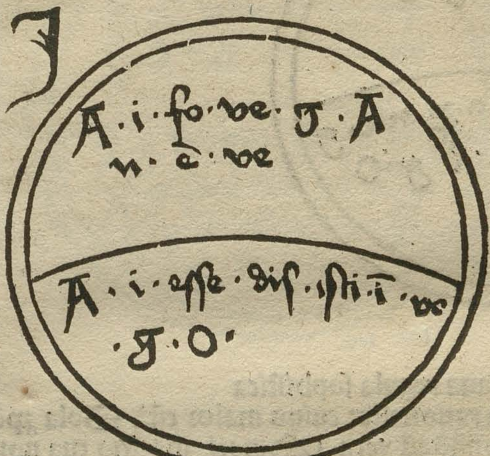

¶ Sexta regula sophistica.

¶ Constituenda est vna rationalis: cuius antecedens est vna
ꝓpositio de incipit affirmatiua: cuius prima pars est vna oratio
infinitiua supponens p ꝓpositione respōdentis. secunda vero [
fore verum] consequens aūt est vna cathegorica negatiua ha-
bens pro subiecto oratione illam infinitiuā supponentem pro
positione respondentis. pro predicato vero [verum] vel conse-
quens est positionis respondentis cōtradictorium.

¶ Sexta regula insolubilis.

¶ Constituenda est vna rōnalis: cuius añs est hoc complexū ⌊positio tua incipit esse dissimilis isti in veritate⌋ ꝯñs aūt positionis rñdentis ꝯdictoriū. vel hoc complexū ⌊ipsa est falsa⌋

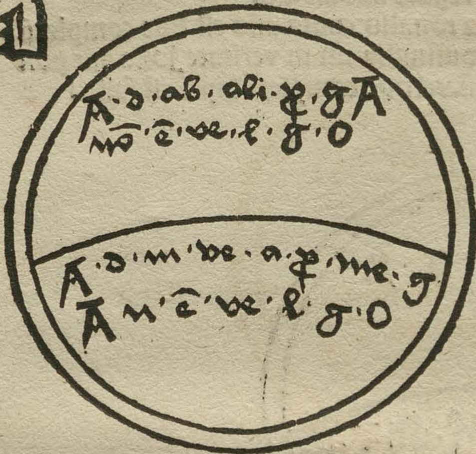
¶ Septima regula sophistica.

¶ Constituenda est vna ꝯña: cuius añtis prima pars est vna oratio supponens pro ꝓpositione rñdentis. secūda aūt hoc cōplexum ⌊differt ab aliqua ꝓpositione⌋ ꝯñs vero infert falsitatē prime ptis añtis. vel ꝯdictoriū positionis rñdentis.

¶ Septima regula insolubilis.

¶ Constituenda est vna cōsequentia: cuius añcedentis prima ps ꝛc. vts. Altera aūt est hoc complexū ⌊differt a ꝓpositōe cuius est pars⌋ Uel hoc complexū ⌊differt a ꝓpositiōe mea in veritate⌋ cōsequens vero contradictoriū positionis rñdentis infert. vel falsitatem prime ptis antecedentis.

D

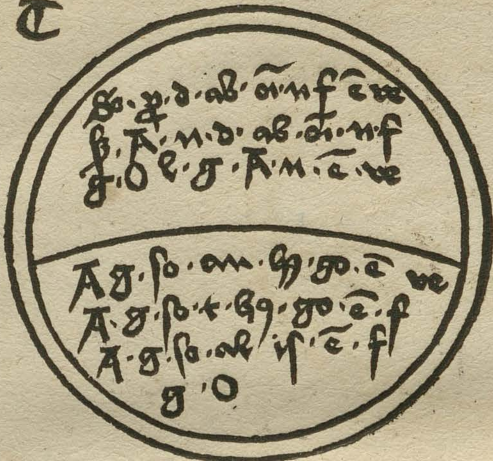
¶ Octaua regula sophistica

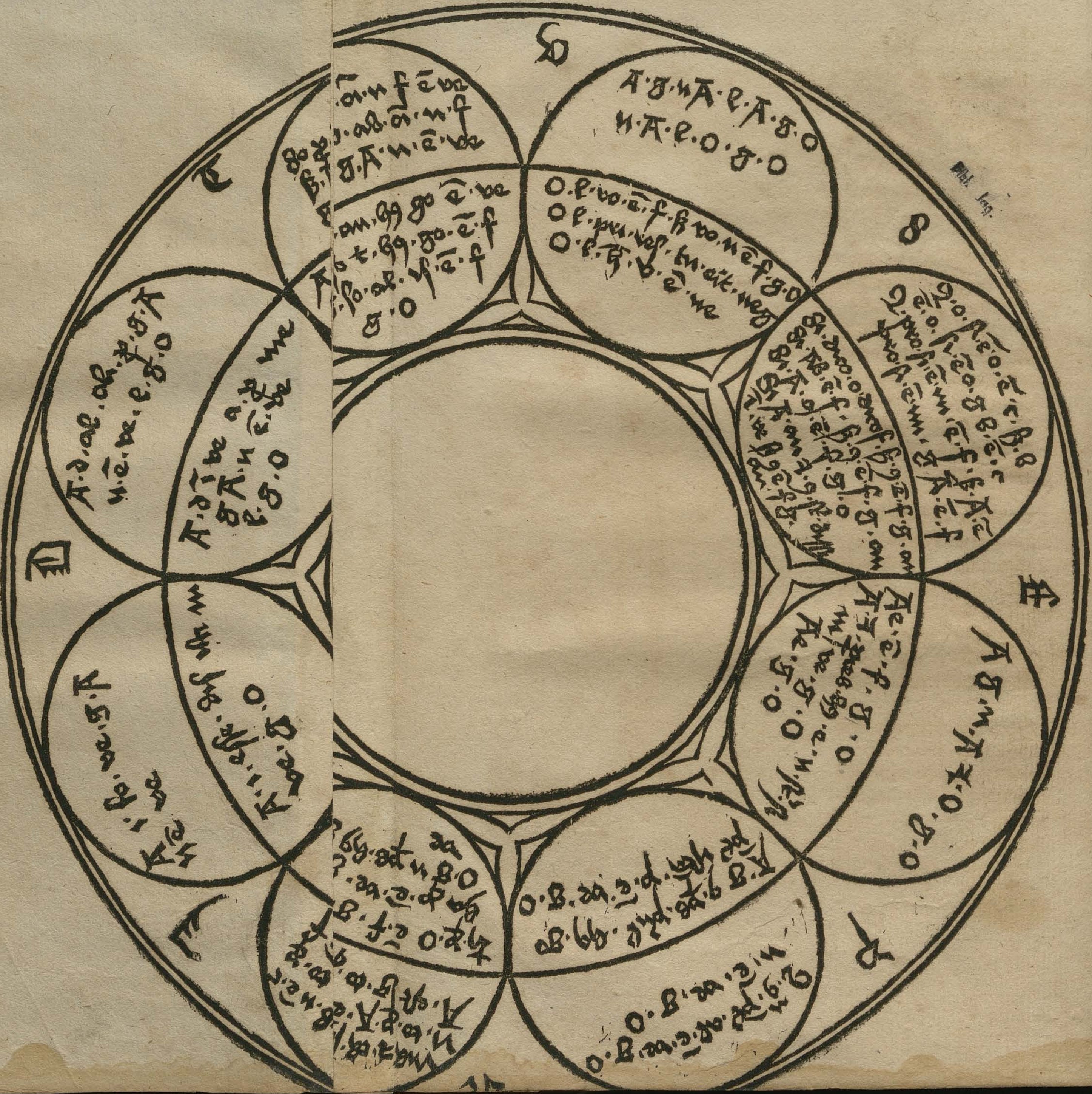
¶ Formanda est vna rationalis: cuius maior est⌊ Sola ꝓpõ differens ab omni nonflō est vera ⌋ Minor⌊ ꝓpositio tua non differt ab omni nonfalso ⌋ consequēs vero⌊ propositio tua non est vera ⌋ vel inferendo ꝯtradictorium positionis respondētis.

¶ Octaua regula insolubilis

¶ Formanda est vna rationalis: cuius antecedens est sinonomū positionis respondentis. cōsequens autem⌊ Solum antecedens huius cōsequentie est verū ⌋ Aut⌊ Sola exclusiua huius consequentie est falsa ⌋ Aut⌊ Sola altera istarum est falsa ⌋ demonstrando antecedens et consequens: inferēdo contradictorium positionis respondentis

¶

Capitulum secundum.

¶ Consequenter insolubilia varia ptractabunt: que absq difficultate magna soluere poterit nemo. Et primo ea in qbus copula ypothetica nō exprimit et cathegorica merito appelari possunt. ¶ Primum.

¶ Supposito q respondens dicat illam et nullam aliā. Respōdens nō dicit verum. Queritur an veꝝ vel falsum dixerit? Si verum ergo qualitercūq significabat illa ꝓpositio esse ita erat ergo dicebat falsum: igit si dicebat verum nō dicebat verū. Si falsum ergo hec erat vera. Respondens nō dicit verum. igitur dicebat verū: ergo si dixit falsum non dixit falsum.

¶ Secundum.

¶ Supposito q respondens cuilibet dicenti sibi verum dabit ad bibendū et nulli alteri. Et opponens dicat respondēti. tu non dabis mihi ad bibendū. Querit an respondens dabit opponenti ad bibendū an non? Si dabit ergo opponēs dixit falsum: ergo nō dabit. Si nō dabit ergo opponens dixit verū et pconsequens dabit. Ita sequentia sophismata lector ꝓ tua diligentia argues.

¶ Tertium.

¶ Supposito q opponens verberet omnem dicentem sibi falsum et nullum aliū. Et respondens dicat opponenti. opponens verberabit respondentem. querit a respondente. an dixerit verum an falsum?

¶ Quartum.

¶ Supponat q petrus semp currat: donec reperiat aliquē dicētem sibi falsum. Et paulus obuiet primus petro et dicat. Petre nō curres. Queritur an paulus dixerit verū an falsum?

¶ Quintum.

¶ Supponat q quilibet dicens verum sit sanus Et quilibet dicens falsum sit eger Et petrus dicat. Ego sum eger. queritur an petrus dixit verum an falsum?

¶ Sextum.

¶ A non est verū. posito q a sit nomen ꝓriū sophismatꝫ cuius est pars. queritur an sit verum vel falsum?

¶ Septimum. b i

¶ Supponat⁊ q̃ sint quatuor: quorũ duo dicant verũ. Et tertius falsum. quartus ꝓo dicat [tot dicũt verũ quot dicũt falsũ] querit⁊ an quartus dixit verum vel falsum?

¶ Octauum.

¶ Dicat petrus suo seruo ioanni [Uade et si obuiaueris fuoeris seruus. Et si libero: liber] Et paulus dicat suo seruo nicolao [Uade et si obuiaueris seruo eris liber. Et si libero seruus] Et ioannes nicolausq̃ obuient sibi inuicẽ: querit⁊ an Johannes sit seruus an liber?

¶ Nonum.

¶ Sit oĩs rñdens affirmatiue xp̃ianus. Et quilibet rñdens negatiue iudeus. Et querat⁊ a rñdente [Es ne iudeus?] ⁊ qualitercunq̃ responderit redargutus obmutescet.

¶ Decimum.

¶ Sit quilibet rñdens affirmatiue malus. Et omis rñdens negatiue bonus. Et querat⁊ a rñdente [Es ne bonus?]

¶ Undecimum.

¶ Supposito q̃ Stephanus nunq̃ scribat falsũ: et q̃ scribat illam ꝓpõnem [Non oĩs homo est azinus] Et q̃ ioannes deleat negationẽ. querit⁊ an stephanus scripsit illã ꝓpõe3 necne?

¶ Duodecimum.

¶ Dicat socrates illã et nullam aliã [Ego nõ dico ꝓpõne3 veram] queritur an socrates dixit verum vel falsum?

¶ Tredecimum.

¶ Scribat socrates istam et nullã aliam [Socrates nõ scribit verum] queritur an socrates scripsit verum an non?

¶ Decimũquartum.

¶ Sit nomẽ cuiuslibet rñtis affirmatĩe socrates. Et cuiuslibet rñtis negatĩe plato: tũc ꝓponat⁊ platoni illa [Tu es plato] an neget vel ꝯcedat?

¶ Decimũquintũ.

¶ Supposito q̃ quilib3 vidẽs sibi dissilẽm sit albus Et quilĩbet vidẽs sibi silẽm sit niger. Et socrates sit albus que3 plato videat: queritur an plato sit albus vel niger?

¶ Decimũsextum.

¶ Significet b azinũ in ꝓpõe vera. Et hominẽ in ꝓpõe falsa querit⁊ a rñte an hec sit vera vel falsa [Rñdens est b]

¶ Decimūseptimum.

¶ Dicat petrus [Deus est] Et [quilibet homo est rōnalis] et [Non quodlibet istorū trium est ꝟm] Querit̄ a petro an hec tertia ꝓpositio sit vera vel falsa ?

¶ Decimūoctauum.

¶ Supponat̄ ꝙ A sit nomen rūtis: si primo sibi ꝓponat̄ verū. Et sit nomen azini si sibi primo ꝓponat̄ falsum. Et ꝓponatur sibi illa [Nullus respondens est A] Queritur an sit vera vel falsa ?

¶ Decimūnonum.

¶ Det pater aliquis centū aureos iurisperito cuidam: taliter erudienti filiū suum: ꝙ primā causam quam plebicitabit pater lucretur filius. Et ille iuriscōsultus primus citet patrem ad sibi soluendū centum aureos. Et filius lucret̄ causam. Querit̄ an pater debeat dare centū aureos iurisconsulto an non ?

¶ Uicesimum.

¶ Proponat opponens rūdenti istam ꝓpositionē [Tu rūdebis mihi negatiue] et querat ab eo an sit vera vel falsa ?

¶ Uicesimūprimum.

¶ Dicat plato [Rūdens est azinus] Et [Plato dicit duas ꝓpositiones falsas] querit̄ an secunda sit vera an falsa ?

¶ Uicesimūsecundum.

¶ Dicat respondēs [Opponens dicit falsum] Et opponēs dicat [Respondēs dicit verū] querit̄ a respondente an ꝓpositio ab eo prolata sit vera vel falsa ?

¶ Uicesimūtertium.

¶ Supponat̄ ꝙ petrus dicat [Stephanus dicit falsum] Et Stephanus dicat [Anthonius dicit falsum] Et anthonius dicat [Petrus dicit falsum] querit̄ an petrus dixit falsum an verum.

¶ Uicesimūquartum.

¶ Supposito ꝙ sortes sciat se dubitare de ista ꝓpōne [Sortes dubitat] Queritur an sit sorti dubia an non ? Et verum sit vera vel falsa.

¶ Uicesimūquintum.

¶ Supponatur ꝙ sortes dicat [Ego fingo me dicere veruz] Queritur an verum vel falsum dicat ?

¶ Vicesimūsextum.

¶ Supponat̄ ꝙ sortes sciat se errare: querit̄ an hec ꝓō sit v̄a vel falsa. Sortes scit se errare.

¶ Vicesimūseptimū.

¶ Supponat̄ ꝙ hec ꝓō. Sortes decipit̄. sit in mente sortꝭ. quā credit esse verā: querit̄ an sor. decipitur an non?

¶ Vicesimūoctauum.

¶ Supposito ꝙ petrus velit bibere si paulus velit bibere et al's non. Et paulus non velit bibere si petrus velit bibere: sed velit si petrus nō velit. querit̄ an petrus velit bibere an non?

¶ Vicesimūnonum.

¶ Posito ꝙ plato dicat. Maledicat̄ sor. si mihi maledixerit. Et sortes dicat. Maledicat̄ plato si non maledixerit mihi: queritur an plato maledixit sorti vel non?

¶ Tricesimū.

¶ Posito ꝙ sortes solum concipiat hanc ꝓpositionē mentalē. Sortes concipit falsum. querit̄ an concipit verū an falsum?

¶ Tricesimūprimum.

¶ Sint tantū iste due ꝓpositiones. Respondens est azinus. Et Ōis ꝓō est falsa. querit̄ an secunda sit vera vel falsa?

¶ Tricesimūsecundum.

¶ Sit sola illa ꝓō. nulla ꝓō est v̄a. querit̄ an sit v̄a vel flā?

¶ Tricesimūtertium.

¶ Sit sola vna ꝓpositio falsa cū illa. Ōis ꝓō est similis ꝓpositioni false. Vel posito ꝙ sit solū vna vera ꝓō cū illa. Nulla ꝓō est similis ꝓpositioni vere. querit̄ de vtraꝗ an vera vel falsa sit?

¶ Tricesimūquartum

¶ Omnis ꝓō est ꝑticularis. Omnis ꝓō est singularis. Ōis ꝓō est indefinita. Omnis ꝓō est negatiua. Nulla ꝓō est v̄lis. Nulla ꝓō est negatiua. queritur an possint esse vere?

¶ Tricesimūquintum.

¶ Supposito ꝙ solū sint quatuor ꝓōes scꝫ. Deus est. Hō est aīal. Azinus est risibilis. Tot sunt ꝓōnes vere quot false. queritur an quarta sit vera vel falsa?

¶ Tricesimūsextum.

¶ Posito ꝙ hec ꝓō. Omnis ꝓō scripta in pergameno est vera. sit sola scripta in papiro. Et hec. Omnis ꝓō scripta in

papiro est falsa] sit sola scripta in pergameno. queritur an prima sit vera vel falsa?

¶ Tricesimūseptimum.

¶ Ponatur q̄ tantū sint due ꝓpositōnes scilicet [omnis ꝓpositio preter vnam est falsa] Et [homo est asinus] queritur an prima sit vera vel falsa?

¶ Tricesimūoctauum.

¶ Supposito q̄ solum sortes et plato loquantur. Et sor. dicat [Deus est] Et plato dicat [Omnis homo preter platonē dicit verum] queritur vtrum plato dicat verum an falsum?

¶ Tricesimūnonum.

¶ Supposito q̄ sola ista ꝓpositio sit [Omnis ꝓpō preter exceptiuā est vera] cū illa [Deus est] queritur an prima sit vera an falsa? ¶ Quadragesimum.

¶ Supponatur q̄ sint tm̄ ille due ꝓpositiones [Sola exclusiua est falsa] Et [Deus est] queritur vtrum prima sit vera vel falsa?

¶ Quadragesimūprimum.

¶ Dicat petrus [Deus est infinitus] Et paulus dicat [Solus petrus dicit verū] posito q̄ ipsi soli loquantur: queritur an paulus dicat verum an falsum?

¶ Quadragesimūsecundum.

¶ Sit B nomen rn̄tis si primū quod sibi ꝓponitur sit verum Et sit nomē azini si sit fl'm. deinde ꝓponatur sibi ista [Respondens nō est B] queritur an sit vera vel falsa?

¶ Quadragesimūtertium.

¶ Proponatur ista rn̄denti [B est] supposito q̄ B significet disputationē in qua ꝓponitur sibi falsum. Aut est vera: aut falsa Si vera igitur B non est. Si falsa ergo B est per impositionē factam. ¶ Quadragesimūquartum.

¶ Significet A hanc orationē [Quilibet homo] Et B hāc [Unus solus homo] queritur an A sit B Si ɔcedatur Cōtra A existente impossibile est B esse igitur ⁊c.

¶ Quadragesimūquintum.

¶ Ponatur rn̄denti ista [Tm̄ alterū ɔtradictoriorū est ꝓpō] Si concedat. Cōtra. vtrunq; ɔtradictoriorū est ꝓpō ergo nō tm̄ alterū. Si negat. Contra alterū cōtradictoriorū est ꝓpō Et nihil qđ non est alterum cōtradictoriorū est ꝓpositio igitur ⁊c

consequentia tenet ab exponentibus ad expositam.

¶ Quadragesimũsextum.

¶ Peto a te male rñdere ad istam ⌊Rñdens est rõnalis⌋ Deinde pono tibi istã ⌊Rñdens est rationalis⌋ Si bene rñdisti: fecisti contra positionẽ igit̃ male respondisti. Si male igit̃ satisfecisti petitioni ergo bene respondisti.

Secũda pars huius capituli.

¶ Nunc de ypotheticis insolubilibus: in quibus copula ypothetica exprimitur sermo habendus est.

¶ Primum.

¶ Supposito ꝙ solum sit hec copulatiua ⌊Deus est eternus et copulatiua est falsa⌋ querit̃ an secunda pars sit vera an fa͞lsa? Si vera ergo qualitercũqꝫ significat esse ita est: sed ſcat copulatiuã esse falsam ergo ipsa est falsa. ergo aliqua eius pars: sed nõ prima ergo secunda. igit̃ si est vera est falsa. Si falsa ergo altera pars eius est falsa: sed non prima ergo secunda. Et si sic ergo sua ꝯdiccoria est vera scꝫ istam ⌊Nulla copulatiua est falsa⌋ et per cõsequẽs ꝑa ergo si est falsa est vera.

¶ Secundum.

¶ Sit solum vna ꝓpõ copulatiua illa scꝫ ⌊Homo est anĩal et ista copulatiua est falsa⌋ querit̃ an ista copulatiua sit ꝟa an fa͞lsa?

¶ Tertium.

¶ Sit illa ꝓpõ disiunctiua et nõ alia ⌊Rñdens est azinus vel disiunctiua est falsa⌋ querit̃ an illa disiũctiua sit vera vel falsa? Si vera ergo aliqua eius pars est vera. Sed nõ prima ergo secũda igit̃ disiũctiua est falsa. Si falsa ergo quelibet eius pars est falsa. ergo ꝯdictoria scđe partis est vera scꝫ ⌊Nulla disiũctiua est fa͞lsa⌋ ergo disiunctiua non est falsa: ergo si est falsa est vera et ecõtra.

¶ Quartum.

¶ Sit ista disiũctiua et nulla alia ⌊Homo est azinus vel nulla disiunctiua est vera⌋ Vel sic ⌊Deus est vel hec disiũctiua est falsa⌋ queritur an sit vera vel falsa?

¶ Quintum.

¶ Proponat̃ ista rñdenti ⌊Si rñdens non est azinus ista consequẽtia non valet⌋ Querit̃ an ista ꝯsequentia valeat an non?

Si valet ergo consequēs est verū cum añcedens sit fm: ergo consequētia non valet: ḡ si valet. non valet. Si non valet ergo possibile est añs huius ꝯditionalis esse verum ꝯñte existēte fls quod est impossibile: ergo si non valet: valet.

¶ Sextum.

¶ Supposito ꝙ nō sit alia cōditionalis ab ista. Si deus est aliqua ꝯditionalis ē falsa. querit̄ an sit vera vel falsa?

¶ Septimum.

¶ Proponat̄ rn̄denti ista ꝯditionalis. Si quilibet homo est rationalis: ꝯñtia non valet. queritur an ꝯsequēs sit verum an falsum? Si verū. Contra ex opposito ꝯdictorio consequentis potest per bonā ꝯsequentiā inferri ꝯdictorium añtis: igit̄ non est veruз. Si falsum ergo ꝯsequentia ē bona. ergo añs ē falsuз sicut consequēs. ergo si ē falsum non ē falsum et econtra.

¶ Octauum.

¶ A esse O ē falsum ergo quodlibз consequēs ad ip̄m ē fl̄m. queritur an consequens sit verum an falsum?

¶ Nonum.

¶ Proponatur respondenti hec rōnalis. Consequēs huius consequētie est falsum ergo antecedēs non ē verū. queritur an antecedēs sit verum vel falsum? Si primū ergo ꝯsequens est falsum ergo et antecedēs: ergo si est verū: non ē verum. Si secundū ergo antecedens non ē verū. Sed istud ꝯsequens ē falsum quod est sinonomū consequenti illius ꝯñtie ergo añcedēs est verum: ergo si ē falsum non est falsum.

¶ Decimum.

¶ Proponatur respondēti ista consequētia. Hoc antecedens verum nō infert consequēs verum ergo ꝯñtia non valet. queritur an consequēs sit verum vel falsum? Si verū. Cōtra bene sequit̄. Quelibet ꝯsequētia valet ergo quodlibet añs verum infert ꝯsequēs verū. quia non cōtingit falsum sylogisare ex veris scd̄o priorū. ergo ꝯsequentia valet: igit̄ consequens ē falsum ergo si est verum: ē falsum. Si falsum ergo ꝯsequentia valet igit̄ antecedēs est falsum et per ꝯseqnens suum contradictoriū ē verum scз. Hoc antecedēs verum infert ꝯsequens verum. ergo consequens ē verum: ergo si est falsum ē verum. Et hec de secundo capitulo.

Capitulum tertium.

¶ Quoniam aūt nonnulli natura ad astute argumentandum sunt abiles: alij vero minime: Non abs re erit quasdaꝫ hoc in loco cautelas (quibus et prompti ⁊ astuti dissimulatores fiant) annectere.

¶ Prima.

¶ Opponens facetus affabilisqꝫ persuadēdo supponat ad contradictoriū respondentis concludendū subseruientia.

¶ Secunda.

¶ Opponens cogat dolose astuteqꝫ respondentē cōcedere vnā premissam vno argumēto: et alteram altero. ex quibus deinde simul sumptis cōtradictoriū consequētis siue mediati siue immediati sue positionis inferat. Aut caute antecedens cōtradictorij positionis respondentis ꝓpinquū vel remotum.

¶ Tertia.

¶ Si respondentis positio opponenti ignota sit: vehementer festināterqꝫ inquirat: quid sit et quid intelligat per id in quo latet obscuritas: caute spectādo an predicatū vel quicqꝫ in eo inclusum possit vere negari de aliquo terminorū diffinitōis date ab eo: quia si sic et de diffinito. Si aūt positionē suam adhuc impugnare ignoret: transferat eum dolose (sed caute) ex ꝓposito noto ad ꝓpositum ignotum: multa obscura ⁊ difficilia circa respondentis positionem interrogando.

¶ Quarta.

¶ Si opponens in dicta respondentis dyaletice instare ignoret: sophistice insolubiliterqꝫ impugnet ꝫm regulas sup̄ in principio positas. Et ducto ad metham respondēte. a conflictu veluti victor discedet.

¶ Sequitur secundus tractatus.

Tractatus secundus.

A prioribus quid arguentem sophistam deceat satis abunde explicatũ credimus: superest pro respondente loquamur. Atq; vt iaculis arguentis resistere possit eum imbuamus. Primũ dubia quedã absoluentes. Secundo regulas. Postremo vero respondentis cautelas subnectendo.

Dubium primum.

¶ Quare ꝓpositio dicitur vera vel falsa. Et intendo loqui de cathegoricis, quia de ypotheticis in secundo capitulo dicetur.

¶ Ad hoc dubium respondetur per aliquas conclusiones.

¶ Prima.

¶ Propositio quelibet ad placitũ significatiua ex eo est vera vel falsa quia in significãdo subordinat̃ vni ꝓpositioni mentali vltimate naturaliter significanti vere aut false.

¶ Secunda conclusio.

¶ Propositio affirmatiua de inesse ex eo dicit̃ vera q: qualitercunq; per eam ſm eius significationẽ totalem et ꝓportionalez significat̃ esse vel fuisse vel fore: taliter est vel fuit vel erit. Et quelibet talis si sit falsa ꝓpter causam oppositã est falsa: sc; quia aliqualiter ſm significationẽ eius totalem et ꝓportionalẽ significatur esse vel fuisse vel fore: q̃liter nõ est vel nõ fuit vel nõ erit.

¶ Tertia conclusio.

¶ Quelibet talis ꝓpõ negatiua si est vera / ideo est vera: quia qualitercunq; per eam ſm significationẽ eius totalem et ꝓportionalem ſcatur nõ esse vel non fuisse vel nõ fore: taliter non est vel non fuit vel non erit. Et quelibet talis si est falsa ꝓpter causam oppositã est falsa: sc; quia aliqualiter per eam ſm significationẽ eius totalem et ꝓportionalem ſcatur non esse vel nõ fuisse vel nõ fore: qualiter est vel fuit vel erit. Sic suo modo dices de ꝓpositionibus de possibili / impossibili: necessario et contingenti. ¶ S;m opinionez vero Andree limos hispani: Ad hoc dubiũ rñdetur per duas conclusiones.

¶ Prima.

¶ Propositio ideo dicit̃ vera / quia eius primariũ ⁊ adequatũ

significatum est verũ et non asserit se esse falsam. intelligo psig‑nificatum primariũ significatũ primũ ꝓpositiõis Et hoc ꝓpter significatũ secundum siue consequens: itaq; significatũ prima‑rium huis Lhomo est asinus Inõ est hominem esse animal aut hominem esse substantiam: sed est hominẽ esse asinum Intelli‑go per significatũ adequatũ significatũ totale: id scilicȝ quod im portat a totali ꝓpositione vt significatũ adequatum huius Lho mo est animal] nõ est hominẽ esse nec aĩal esse: sed hominẽ esse animal. dico in ꝯclusione Let nõ asserit se esse falsam Iquia stat alicuius ꝓpositionis significatũ primariũ adequatum esse verũ ipsa ꝓpositione existente falsa: hoc solo qꝛ asserit se esse falsam vt patet de ista Lomnis propositio vl'is est falsa Isi hec sola sit vl'is. Et de similibus de quibus in quinto dubio parum dicetur

¶ Secunda cõclusio

¶ Propositio dicit falsa ideo: quia eius adequatũ et primariũ significatũ est falsum. Uel quia asserit se esse falsã stante hoc ꝙ eius significatũ primariũ et adequatũ sit verum. Exemplũ pri‑mi vt Lhomo est asinus I Exemplũ secundi vt Lomnis ꝓpositio vl'is est falsa Isi hec sola sit vniuersalis. Ex his duabus ꝯclusio nibus sequit secundũ predictum magistrũ qui hoc in suis inso lubilibus tenet: ꝙ due cõtradictorie inter se cõtradicentes sint simul false. vt patet de istis Lomnis ꝓpositio vl'is est falsa Isi hec sola sit vniuersalis. Et Laliqua ꝓpositio vniuersalis nõ ẽ falsa I. Est tñ verum: ꝙ prima est falsa hoc solo: quia se falsificat stan‑te hoc ꝙ significat sicut est. Et secunda est falsa quia significat aliter ꝙ̃ est. Et quanq; hoc verbaliter sit cõtra omnes nunc phi losophantes et contra primũ principium: non tamen contra intentionẽ Intendunt eñ ꝙ captis duobus cõtradictoriis im possibile est ꝙ aliter sit in re ꝙ̃ denotat esse per vtrunq; illoꝝ vl' ꝙ impossibile sit verum dicere: nõ est ita sicut enunciat esse per ꝓpositõem affirmatiuã de inesse: de termino nõ ampliatiuo et de copl'a simplici. Et aliter est ꝙ̃ denotat non esse per nega tiuã sibi ꝯdictoriã. Cõsil'iter dicat quo ad ꝓpões alioꝝ tpm.

Dubium secundum.

¶ Quare ꝓpositio dicitur possibilis: impossibilis: contingens: necessaria. Pro huius dubij intellectu et solutione:

¶ Supponit primo q possibile: impossibile: cõtingẽs: et necessa
rium possunt dupliciter accipi. Uno modo prime intentionali
ter Et hoc dupliciter: Primo cathegoreumatice prout scz sũt
differentie entium non modificãtes ꝓpositiones inquantũ ꝓpo
sitiones sunt. Et sic cõcedimus omẽz ꝓpositionem esse possibi
lẽ. Et omnem ꝓpositionem esse cõtigentem. Et nullam esse ne
cessariam: nec impossibilẽ. Secundo sincathegoreumatice: vt
scilicz sꝫ determinationes copulaꝝ principaliũ ꝓpositionũ mo
daliũ ampliatiue: fatientes modales diuisas. Et sic cõcedimus
omnez ꝓpositionem de hmõi modis esse aut necessariã aut im
possibilem. Alio modo possunt accipi secunde intentiõnaliter:
vt scilicz sunt differentie ꝓpositionũ: se tenentes a parte subiecti
vel predicati: nõ ampliatiue copularum. Et sic concedimus ali
quas ꝓpositiones esse possibiles: aliquas cõtingentes: aliquas
impossibiles: aliquas necessarias.
¶ Supponit secundo q duplex est necessariũ scilicz per se siue
simpliciter Et per accidens siue secundũ quid. Primum dicitur
necessariũ quo ad omnẽ differentiã temporis/ qr qualitercunqꝫ
ipsum significat secundũ significationem totalẽ et primariam.
taliter necessario est et taliter necessario fuit. et taliter necessario
erit. Et ab hoc ꝓpositio dicit necessaria. Et est duplex. Nam
aliquod est necessarium materialter seu gratia materie: et est ꝓpo
sitio necessaria ex certa habitudine terminoꝝ in ordine ad rem
significatã vt hõ est animal. Aliud est necessariũ formaliter seu
grã forme: et est ꝓpositio cui qlibet ꝯsimilis forme est nccãria vt
disiunctiua cõposita ex ptibus cõtradicẽtibus Scdm scilicz p
accidẽs siue scdm quid dicit necessariũ nõ quo ad omnẽ drãm
tpis ꝫ quo ad aliquã qr qualitercũqꝫ significat ꝫm significatõz
totalẽ et primariã tlr nccãrio est, vl tlr nccãrio fuit vl tlr neces
sario erit vt adã fuisse iã est nccãriuz: fuitqꝫ eque nccãrium semp
post eius ꝓductionẽ: eritqꝫ ꝑpetuo necessariũ et hoc p accidẽs
fuit tñ ante eius ꝓductionẽ impossibile saltẽ p accidens. Silr
adã fuisse futurũ fuit necessariũ post sui ꝓductionẽ: nec poterit
in ꝑpetuũ aliter se habere: tñ ab eterno añ sui ꝓductionẽ fuit
cõtingens. Ex quibus sequit primo q aliquid est nccãrium se
cũdo mõ qđ fuit ab eterno impossibile et hoc p accidẽs Scđo
sequit q aliquod fuit cõtingens ab eterno qđ nũc est nccãriũ.

¶ Supponit tertio q duplex est impossibile scz per se siue simpliciter et per accidēs siue ꝯm quid. Primū dicitur impossibile quo ad omnē drām tpis: quia qualitercūqꝫ significat ꝯm significationez totalē et primariā: taliter impossibile est et fuit ꝛ erit Et ab hoc ꝓpō dicit̄ ꝓprie impossibilis. Et est duplex Naz aliquod est impossibile materialiter scz ꝓpō impossibilis ex certa habitudine terminoꝝ in ordine ad rem significatā vt homo est asinus. Aliud est impossibile formaliter. Et est ꝓpō sic se hn̄s q quelibet sibi ꝯsimilis forme est impossibilis. Sicut est copulatiua cōposita ex partibus ꝯdicentibus. Scdm scz per accidens siue ꝯm quid dicit̄ impossibile non quo ad omnem drām tpis sed solū quo ad aliquā: quia qualitercūqꝫ significat ꝯm significationē totalem et primariā: taliter impossibile est esse vel fuisse vel fore vt Adam nō fuisse iam est impossibile et in perpetuū erit impossibile, et semꝑ post sui ꝓductionē fuit impossibile: quod tñ ante sui ꝓductionē fuit necesse saltem per accidēs Siliter Deum non ꝑsciuisse mundū fore iam est impossibile, et semꝑ post mundi creationē fuit impossibile. et erit in ꝑpetuū impossibile, fuit tñ ab eterno mere contingēs. quia mūdus potuit nunqꝫ fore: ḡ potuit deus presciuisse ipsum nunqꝫ fore. Ex his sequit̄ primo q impossibile per accñs poterit esse necessarium per accñs. Scdo sequit̄ q impossibile per accidēs fuit ab eterno nccārium per accidēs. Tertio sequit̄ q impossibile fuit ab eterno contingēs. His suppositis sit hec.

¶ Prima conclusio.

¶ Quelibet ꝓpō ad placitū significatiua: si est possibilis, dicit̄ ideo possibilis quia mētalis vltimata et ꝓprie dicta cui subordinatur in ꝯcando est possibilis. Et ꝓportionabiliter dicendū est de impossibilitate: contingentia: necessitate.

¶ Secunda conclusio.

¶ Quelibet ꝓpō mentalis ꝓprie dicta solum naturaliter ꝯcatia affirmatiua: si sit possibilis: ideo est possibilis qꝛ qualitercunqꝫ per eam ꝯm significationē eius totalem et primariā significat̄ esse vel fuisse vł fore: taliter potest esse vel fuisse vel fore. Et qlibet talis si ē impossibilis ꝓpter causaz oppositā ē impossibilis.

¶ Tertia conclusio.

¶ Quelibet talis ꝓpō negatiā si est possibilis: ex eo dicit̄ possi

bilis quia qualitercunq3 per eam ꝯm significationē eius totalem et primariā significatꝰ non esse vel non fuisse vel nō fore: taliter potest nō esse vel non fuisse vel non fore. Et quelibȝ talis si est impossibilis propter causam oppositam est impossibilis. Sic pariformiter de cōtingentia ꝛ necessitate ꝓpositionū affirmatiuarū et negatiuarū dices. Ex quibus sequitꝰ aliquas ꝓpositiones esse possibiles quas tn̄ impossibile est verificari vt ptȝ de istis [Omis ꝓpō est ꝑticularis Nulla ꝓpō est negatiua] ꝛ sic de alijs.

¶ Quarta conclusio.

¶ Non est idem ꝓpositio possibilis et de possibili. Et ꝓpositio contingens et de contingēti. Et ꝓpositio impossibilis ꝛ de impossibili. Et ꝓpositio necessaria et de necessario. Quia ꝓpositiō possibilis dicitꝰ qꝛ qualitercunq3 ꝛc. vt supra. Sed ꝓpō de possibili dicitꝰ quia modificatꝰ illo modo possibili. Ita de impossibili: necessario: cōtingenti dicetꝰ. Ex quo sequitꝰ primo multas ꝓpositiones esse ꝯtingentes et possibiles que non sunt de ꝯtingenti vel possibili et ecōtra. Scd̄o sequitꝰ ꝙ multe ꝓpōnes de impossibili sunt necessarie. et multe de necessario impossibiles Tertio sequitꝰ multas ꝓpōs necessarias non esse de necessario et multas impossibiles nō esse de impossibili et ecōtra. Quarto sequitꝰ ꝙ omnes ꝓpōs de possibili et ꝯtingenti sincathegoreumatice capte sunt necessarie vel impossibiles simpliciter.

¶ Sed ꝯm magistrū Andream limos hispanū ponitꝰ pro responsione dubij talis. ¶ Conclusio.

¶ Propositio pro tanto dicitꝰ possibilis: quia eius adequatuȝ et primariū significatū est possibile. Et pro tanto dicitꝰ impossibilis quia eius adequatū ꝛ primariū significatū est impossibile Ita de necessario et cōtingētia dicendū est. Nec est melior modus (pace aliorū dixerim) diffiniendi ꝙ̄ sit iste propter sophisticas importunitates.

Tertium dubium.

¶ Utrum complexe significabile: quod est significatum totale ꝓpositionis sit aliquid. Pro solutione dubij.

¶ Supponitꝰ ꝙ hec nomina aliquid: ens: res que sunt sinonoma tripliciter possunt accipi. Primo ꝯmunissime: ꝯm ꝙ omne cōplexe significabile aut incomplexe vere vel false dicitꝰ res vel

aliquid. Et sic capit philosophus in pdicamētis in vltima pro prietate subē. Et in postpdicamētis caº de priori cum dr. Ab eo q̄ res est vel nō est oratio dr vera vel fl'ā. Ibi eñ capit res hoc primo mō pro sc'ato totali ꝓpōnis qd est complexe sc'abile vere vel false. Scđo capiunt pro omni sc'abili ꝯplexe et vere. i. per veraꝫ enūctiationē: Et sic illud qd false sc'at dicit nonens Et sic capit phūs. 5. metaph. nonens vt oꝑponitenti hoc mō capto cum dr: falsum esse nonens. Et. i. posterioꝝ. de nonente nō est scientia. Tertio sumunt dicta nomia vt sc'ant aliquā essentiā seu entitatē exn̄tem, eo mō quo dicimus Homo est ens. Equus est aliquid. Hoc supposito.

¶ Dicit primo ad dubiū q̄ sc'atū totale quod in ꝓposito voco complexe sc'abile ꝓpōis vere est aliquid primo et scđo mōis accipiendo ly aliq̄d. quia significatū totale cuiuslibet ꝓpōis vere est complexe significabile vere. quare ꝛc.

¶ Dicit scđo q̄ sc'atū totale ꝓpōis false non est aliq̄d scđo vel tertio mō: sed solū primo mō accipiēdo ly aliquid vt patet. Ex quibus sequit q̄ significatū ꝓpōis totale neq̄ est substātia neq̄ accidens; nec creator nec creatura: ex quo non est ens vl' aliq̄d tertio modo: quod de his dicitur.

¶ Si arguat. sequeret q̄ aliqua ꝯplexe sc'abilia essent eterna qd fl'm est: cū solus deus sit eternus. ptꝫ tn̄ ꝯn̄a quia mōm fore et deū esse fuerūt ab eterno vera vt ꝯcedit s'm istā opinionem Et sic aliquę ꝟitates fuerunt eterne que nō erant deus: qd est ꝯdemnatū parisius in quodā articulo vbi dicit. Dicere q̄ multe veritates fuerint ab eterno que nō erant deus est error. Dicendū q̄ huius ꝓpōis ꝯplexe sc'abilia fuerūt eterna duplex potest esse sensus. Uno mō q̄ talia ꝯplexe sc'abilia fuerint eterna p denominationē intrinsecā videlicet q̄ fuerint essentie siue entia eternaliter exn̄tia. Et in illo sensu negat iste articulus. Alio modo denoīatione extrinseca videlicet q̄ aliqua cōplexe sc'abilia fuerint eterna. hoc est eternaliter nata sc'ari ab aliqua ꝟitate Et sic bene concedit q̄ aliqua fuerint eterna preter deum.

Dubium quartum.

¶ Utrū ꝓpō mentalis sit essentialiter ꝯposita ex mult'ꝫ ptialibus notitijs. Ad hoc dubiū rn̄detur p aliquas ꝯclusiones.

¶ Prima conclusio.

¶ Nulla mentalis cathegorica proprie et vltimate dicta est plures notitie in intellectu quarum vna sit subiectum et alia predicatum et alia copula. Intelligendo istam conclusionem de cathegorica que non habet equiualentiam cum ypothetica de partibus dissilibus sicut est ista [Sortes est vel non est] Probatur conclusio, quia si non: sequeretur quod plura accidentia eiusdem speciei non facientia vnum per se naturaliter essent in eodem subiecto. consequens est falsum et contra intentionem philosophi. 7. methaphysice. et in desensu et sensato igitur etc. consequentia probatur. quia si due propositiones mentales quibus correspondent iste due vocales [Homo est animal. Homo non est azinus] componantur illo modo quo dicit aduersarius: tunc habebunt subiecta non facientia per se vnum. et tamen illa subiecta erunt duo conceptus eiusdem speciei et solum numero differentes vt notum est igitur. Sunt tamen qui tenent oppositum probabiliter

¶ Secunda conclusio.

¶ Omnis propositio mentalis proprie dicta ypothetica: cuius partes non penitus idem significant: est ex pluribus partialibus notitijs essentialiter composita. Dico: cuius partes non penitus idem significant propter istam [Sortes est et ipsemet est] que in mente simplici cathagorice subordinatur et similes. Probatur conclusio. quia copulatiua cui correspondet vocalis de partibus contradicentibus: sicut est ista [Sortes currit et sortes non currit] componitur essentialiter ex pluribus notitijs igitur et quelibet alia. tenet consequentia: quia non est maior ratio de vna quam de alia. antecedens probatur. Nam talis vocalis [Sortes currit et sor. non currit] significat sortem currere et sor. non currere. Sed nulla notitia simplex et non composita ex pluribus notitijs potest significare modo predicto Quod sic probatur. Nam tanta videtur repugnantia quod notitia mentalis represeutans sortem currere, representet suum contradictorium: quanta quod conceptus hominis, representet asinum Sed conceptus hominis non representat azinum igitur nec notitia mentalis que representat sortem currere, representabit sor. non currere et per consequens talis copulatiua [sortes currit et sor. non currit] subordinatur vni mentali ypothetice facte ex pluribus notitijs. Preterea quelibet consequentia mentalis est propositio ypothetica. sed constat quod quelibet talis componitur ex antecedente et consequente que sunt partes distincte, quia stat assentire vni et dissentire alteri igitur etc.

¶ Tertia conclusio.

¶ Propositio mētalis ꝓprie dicta si dicat̄ complexa. hoc ē ideo qꝛ plurib⁹ notitijs specifice distinctis equiualet in ſcādo. Probatur. Nam inducēdo in omnibus quelibet ꝓpō mētalis ꝛ sola talis equalet in ſcando plurib⁹ notitijs ꝛ non videt̄ alia ratio quare igit̄ ꝛc. Ex pdictis apparet ꝙ alia et alia rōne dicit̄ ꝓpō mētalis ꝯplexa / et ꝓpō vocalis vel scripta. Nec oportꝫ ꝙ sicut ꝓpō vocalis habet plures ptes ex quibus componit̄ / et quarūꝫ quelibet seorsum aliq̇d ſcat: ꝙ etiā mētalis habeat plures ptes tales ꝓprie dictas. Sed bene equiualet in ſcando plurib⁹ notitijs que improprie pn̄t dici ptes eius. Non tn̄ dico ꝙ hoc sit rōne compositōis: sed solū ratione ſcatōis scꝫ qꝛ iste notitie significāt ptialiter oīa illa que ſcat simul talis ꝓpō. Sicut etiaꝫ dicimus termīos singulares esse ptes totius in quātitate: non scꝫ quia ex eis totū in quātitate componat̄. Sed qꝛ totum in quantitate illa simul significat confuse: que illi termini singula res significant particulariter et singulariter.

Quintum dubium.

¶ An omnis ꝓpō insolubilis vel habens reflexionem supra se sit falsa. Pro solutione dubij.

¶ Notandū primo ꝙ insolubile dr̄ tripliciter. Primo° dicitur quasi nullo mō solubile. Et sic nō accipit̄ hic. quia vt sic nulla ꝓpō vel arn̄tatio quantū est de se (nisi fuerit demōstratiua) ē insolubilis. Scd̄o dicit̄ insolubile qꝛ difficulter potest solui. Et sic iterꝫ non accipit̄ hic qꝛ multa sunt talia que tn̄ non ponunt̄ inter insolubilia. Tertio dr̄ insolubile qꝛ difficulter potest solui cuius tn̄ difficultas ꝓuenit ex eo ꝙ talis ꝓpō ſcat se esse falsam rōne reflexionis sup̄ se. ¶ Secd̄o notandū ꝙ ꝓpō habēs reflexionē supra se est ꝓpō que ſcat seipsam aliqualiter esse vel nō esse. Sicut seipaꝫ esse affirmatiuā vel negatiuā. vl'em vl' pticulareꝫ. Uel in qua ponit̄ aliquis terminus natus ꝟificari de tota ꝓpōe. aut supponere pro ipsa inquantū ꝓpō. cuiusmodi stꝫ illi termini verū: falsum: vl'e: pticulare: affirmatiuū: negatm̄: concedendū: negandū et sic de alijs. His notatis ponunt̄ alique conclusiones: que quasi ex his notabilibus sequuntur.

¶ Prima conclusio.

¶ Omnis ꝓpositio insolubilis est ꝓpositio habens reflexionē supra se sed nō ecōtra. Prima ps patet ex descriptōne insolubilis supius posita. Sed scōa pars probaṫ. quia illa ꝓpō L Hec est vera ⅃ habet reflexionē supra se: demonstrādo per ly hec ipsam met ꝓpositionē: et tñ non est insolubilis qꝛ non ꝓcat se esse falsam. Et de talibus ꝓpōibus nō est maior difficultas ꝙ de nō hñtibus reflexionē supra se. Et ideo cōiter illi qui de insolubilibus loquunṫ per ꝓpōez habentē reflexionē supra se intelligūt appropriate et specialiter solam ꝓpositionē significantē seipam esse falsam: quanꝙ de rigore hoc falsum sit.

¶ Secunda conclusio.

¶ Omnis ꝓpō insolubilis seu falsificās seipam seu ꝓcans se esse flām qđ idem est: est falsa. Probaṫ Et suppono ꝙ ab omib⁹ logicis concediṫ: ꝙ illa ꝓpō se falsificat que ꝓcat assertiue se esse flām vel non esse verā. et hoc de primario ꝛ adequato ꝓcato vt sunt ille L Hec ꝓpō est falsa ⅃ eandem demrāndo L Ego dico falsum ⅃ supposito ꝙ nihil aliud dicā et sic de alijs. Tūc arguiṫ sic Uel omnis ꝓpō ꝓcans primarie et adequate se esse flām: ē falsa vel vera. Si falsa habeo intentū. Si vera igiṫ ita est sicut per ipam assertiue ꝓcatur. Sꝫ p ipam assertiue ꝓcaṫ ꝙ sit falsa vt ptꝫ p suppositū igiṫ ē falsa Cetera circa hoc dubiū dicēda ad insolubilia vsqꝫ differem⁹ an scꝫ aliq̄ mētalis ꝓrie dicta possit eē insolubilis necne. et an aliq̄ talis duplex habeat significatū ꝛc.

Capitulum secundum.

i Am regule quedā et gñales primo (docentes qualiter respondēs obligatus tpe obligatōis in positiōe et depositione se hrē debeat) ponenṫ. deinde speāles naturā ypothetica rum ꝓpositionū monstrantes.

¶ Prima regula generalis.

¶ Omē possibile rñdenti ꝓpositū nō repugnās positioni eius: nec admisso aut cōcesso. vel oppposito negati a rñdente ē admittendū. qꝛ possibili posito inesse nullū sequiṫ impossibile. i. prioꝝ.

¶ Secunda.

¶ Omē positū a rñdente admissum: est ab eodem infra tēpus obligatōis cōcedendū. Et omē ad ipm formaliter sequēs. Et omne sequēs ex cōcesso vel concessis: aut ex obligato vel ex op

posito bene negati. vel ex bene negatorum oppositis.

¶ Tertia.

¶ Omne ppositum rñdenti repugnans obligato vel positioni rñdentis. Aut cõcesso vel concessis. Aut admisso vel admissis Aut opposito negati, vel oppositorũ negatorũ. Aut aliquibus eorũ simul. Aut eorũ ꝯsequentibus. Aut est añs ad alteri⁹ oppositũ. Aut añcedẽtia ad eorũ opposita: est a rñdente negandũ vel non admittendũ. Ex his ptz ꝙ si sit positũ et admissum ꝙ rñdens non loquatur tpe A Et si pponatur tpe A aliqđ falsum non illatiuũ positi: negare debet. Et si verum non repugnans: cõcedat. Et si opponens arguat: tu rñdens negas fl̃m ꝛ concedis verum tpe A ḡ facis cõtra admissum. Negare debet añs. Et si iterũ replicet. Tu negas añs vel concedis? Rñdeat ad vtranq3 ptem negatiue. quia si cõcederet se negare: concederet se loqui ex ꝯsequenti: quod est contra obligatum.

¶ Quarta.

¶ Ad omne impertinẽs in añcedẽdo vl' ꝯsequẽdo: ꝛ in repugnando positioni rñdentis / rñdendum est ꝯformiter prout sua exigit qualitas. Quia si verũ concedendũ est: et si falsum negandũ: Et si dubiũ dubie rñdendũ dicendo: transeat. Et similiter ad omne pertinens admittendũ ꝫm exigentiã obligationis.

¶ Quinta.

¶ Nulle ppositiones sibi inuicem repugnãtes. Aut nulla sibi inuicem impossibilia sunt a rñdente admittenda infra idez tps obligatõis: licet in diuersis differẽtijs tpm possint admitti.

¶ Sexta.

¶ Omẽ per se impossibile rñdenti ppositũ: non repugnans admisso ꝛc. est ab eodem admittendũ: sed non concedendum. Et quocunq3 ab ipso illato / concedenda est ꝯña. ꝛ ꝯñs si sit verum nõ repugnans. Sed si falsum repugnans: negandum.

¶ Septima.

¶ Etsi possibili obligato etiã falso et admisso nõ sit incõuenīens negare nccãriũ per accñs: et ꝯcedere impossibile per accñs Nõ tñ est negandũ nccãriũ p se: necq3 ꝯcedẽdũ impossibile p se

¶ Octaua.

¶ Eadem ppõ infra idem tps obligatõis in vno loco pposita est pertinens. Et in alio loco pposita est impertinens.

¶ Nona.

¶ Ex sola ꝓpõe necessaria ꝑ se nõ potest formaliter inferri nisi necessariū. Nec eius ꝯdictoriū nisi ex añte impossibili seq̄ põt. Ex quo sequit̄ ꝙ nulla ꝓpõ de ꝯtingenti falsa ex ꝯtingēti sequi potest. Nec ex vna de cōtingenti ꝟa sola potest ꝯtingēs sequi.

¶ Decima.

¶ Omnis positio equiualet vni depositioni: quia quelibet positio est sui contradictorij depositio et econtra.

¶ Undecima.

¶ In omni depositōe rñdendū est ꝑ oia ac si ꝯdictoriū depositi explicite poneret̄. Nam cū aliq̄d deponit̄: tūc eius ꝯdictoriū ponit̄. qꝛ depositio est obligatio. q̄ obligat⁹ infra tp̄s obligatōis negatiē tenet̄ rñdere.

¶ Duodecima.

¶ Omne depositū infra tp̄s obligatōis ꝓpositū est negandū.

¶ Tredecima.

¶ Omē ꝑ se añs ad depositū et oē repugnās ꝯdictorio depositi est negandum.

¶ Decimaquarta.

¶ Omne repugnans deposito et omne sequens ex contradictorio depositi est infra tempus obligatōis concedendum.

¶ Decimaquinta:

¶ Ad oē sequēs ad depositū ꝛ ad oē imptinēs deposito ē ſm suā qualitatē rñdendū. Nunc regulas speciales ponamus.

¶ Prima regula spetialis.

¶ Omīs cōditionalis ꝟa est necessaria: qꝛ id qđ requiritur ad eius veritatē. requirit̄ et sufficit ad eius necessitatē. Ad veritatē eñ cōditōalis affirmatiē requirit̄ et sufficit ꝙ qualitercūqꝫ per añs sñia totali et ꝓportionali ſcat̄ esse vel nō esse. fuisse vel non fuisse. fore vel nō fore: impossibile sit quin ita sit sicut ſcatur ꝑ ꝯñs sentētia totali et ꝓportionali esse vel nō esse. fuisse vel non fuisse. fore vel non fore. Qđ et sufficit ad eius necessitatē: sicut etiā ad cuiuslibꝫ ꝯñe bonitatē. Sed oꝑpositū requirit̄ ad eius falsitatē et impossibilitatē qđ requirit̄ et sufficit ad negatiē veritatē et necessitatē. Ex his sequit̄ multas ꝯditōales esse veras et nccārias: quarū añcedētia sunt flā et impossibilia. et ꝯñā ꝟa et nccāria. Sequit̄ vlteri⁹ oēs ꝯditōales negatiuas esse veras ꝛ nccārias si earū añcedētia sint ꝟa et nccāria et ꝯñā flā et impossibilia.

¶ Secunda.

¶ Ad veritatē rōnalis affirmatiue ꝛ necessitatē requirit̄ id qđ ad veritatē ꝯditōalis affirmatiue requirit̄. Sed ad veritatem

rōnalis negatiue et necessitatē requirit et sufficit id qđ requirit et sufficit ad falsitatē affirmatię. Et per ɔñs ad falsitatē negatię requirit et sufficit id qđ requirit ad veritatē affirmatiue. Et q: rōnalis affirmatiua equalet vni copulatiue affirmatię: cuius pri ma ps principalis ⁊ materialis est vna copulatiua ɔstituta ex pti bus eius. Scđa est vna ɔditōalis ex sil'ib⁹ termis ɔstituta. Id circo negatiua equalet vni disiūctiue ɔposite ex ptib⁹ ɔ̄dicētibus

℃ Tertia. ℃ partibus copulatiue.

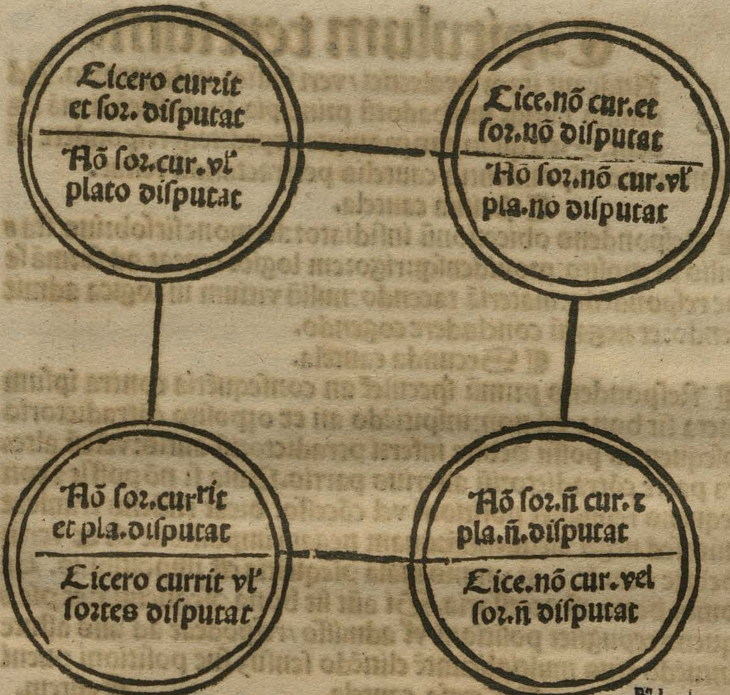
℃ Ois copulatiua negatiua equalet vni disiūctiue affirmatię ɔpo site ex ptibus ɔ̄dicētib⁹ ptibus eius: licet nō sint sinonome nec subordinent eidez mētali vltimate. Ad cui⁹ veritatē requirit et sufficit falsitas alteri⁹ ptis principalis et matialis. Et ad eius fl'itatē requirit et sufficit cuiuslibet sue ptis principalis ⁊ mate rialis q̄ est ꝓpō veritas. Ad ei⁹ possibilitatē reqrit alterā ptem principalē et matialē que ē ꝓpō esse possibilē: alteri nō incōpossi bilē. Ad ei⁹ ꝟo impossibilitatē reqrit ꝙ q̄libet ps principalis ⁊ matialis q̄ est ꝓpō: sit necāria. Ad ei⁹ necessitatē reqrit ꝙ altera ps principalis et matialis sit impossibilis. vel possibilis / alteri tñ incōpossibilis. Ex pdict; sequit ꝙ a ɔ̄dictorio alterius ptis copulatię negatię ad ipā; coplatiuā negatiuā est formalis ɔña

℃ Quarta. ℃ sed nō econtra.

℃ Ois disiūctiua negatiua equalet vni copulatię affirmatię ɔsti tute ex ptibus ɔ̄dicentib⁹ ptibus disiūctię principalib⁹ ⁊ mate rialib⁹. et ɔ̄dicit vel ɔriat vel subɔ̄riat copulatię affirmatię ɔpo site ex ptib⁹ ɔ̄dicentib⁹ vel ɔ̄rijs vel subɔ̄rijs. Ad veritatē disiū ctiue negatię requirit quālibet ptē principalē et materialē ei⁹ q̄ est ꝓpō esse flām. Ad ei⁹ falsitatē reqrit et sufficit id qđ requirit ⁊ sufficit ad sue ɔdictorię veritatē. Ad ei⁹ possibilitatē reqrit ꝙ nulla ps ei⁹ pricipalis et materialis sit necāria. Ad ei⁹ impossi bilitatē reqrit et sufficit alterā ptem principalē esse necessariam vel ptes principales legē ɔ̄riarū vel ɔ̄dictoriarū pticipare. Ad ei⁹ necessitatē reqrit q̄libet ptē pricipalē et materialē q̄ est ꝓpō esse impossibilē. Ex his sequit ꝙ a tota disiūctiua negatiua ad cōtradictoriū alterius ptis est bona ɔña: sed non econtra.

℃ Quinta.

℃ Sicut copulatię affirmatię et disiūctiue negatiue constitu te ex terminis sinonomis opponunt fm legem quatuor gener̄ oppositionū: ita etiā negatiue vt patet per figurā sequentem.

¶ Sexta.

¶ De quolibet disiuncto ꝑticulariter vel indefinite sumpto potest vere negari qõlibet: non tñ vl'r sumpto. Nec ab ipo disiuncto ad disiunctiuã vȝ ꝯña: sicut nec ad alterã eius partem. Ex his sequit̃ ꝙ de quolibet termino supponente ꝯfuse tm̃ disiunctim pro pluribus potest vere quilibet terminus negari.

¶ Septima.

¶ Cuiuslibȝ termini supponẽtis ꝯfuse et distributiue in ordine ad aliuȝ stantẽ ꝯfuse: sinonomũ in sua ꝯdictoria dȝ supponere determiate nisi sit termin⁹ accept⁹ vnica acceptõe cũ suo deter- ¶ minabili.

¶ Octaua.

¶ Cuiuslibet termini supponẽtis ꝯfuse et distributiue a parte vnius extremi positi in ordine ad aliũ supponentẽ determiate a parte alterius extremi: sinonomũ debȝ supponere in eius cõtradictoria disiunctim: nisi sit terminus acceptus &c. vt supra.

Capitulum tertium.

Audeant itaqꝫ dyalectici/veri falsiqꝫ indagatores. Ad
g omniū nanqꝫ methadorū principia sophisticādi viā ha
bent. Sed quatinus prompte expediteqꝫ respondere vi
deantur. de respondentis cautelis pertractandū restat.

¶ Prima cautela.

¶ Respondens obiectionū insidiator: sermone sit sobrius: sta
bilis in ꝓposito: prouidensqꝫ: rigorem logice teneat ad formā se
pe respondēdo: materiā tacendo: nullū vitium in logica admit
tendo: et negatū concludere cogendo.

¶ Secunda cautela.

¶ Respondens primū speculet̄ an consequētia contra ipsum
facta sit bona vel non: inspitiēdo an ex opposito cōtradictorio
ꝯsequentis possit debite inferri ꝯtradictoriū añtis: vel cū alte
ra parte cōtradictoriū alterius partis. Quia si nō possit ꝛ con
sequens repugnet positioni vel cōcesso: dicat rñdens transeat
añs: sed nego ꝯsequentiā: quam negatā impossibile est ex veris
debite ꝯcludere. qꝛ omnis mala ꝯsequētia est impossibilis. Et
omis bona est necessaria. Si aūt sit bona ꝯsequentia: et ꝯse
quens repugnet positioni vl' admisso/respōdeat ad añs astute
intuēdo eius multiplicitatē elitiēdo sensuꝫ sue positioni ꝯueni
entem.

¶ Tertia cautela.

¶ Respondens priusqꝫ accedat ad disputationē: diligēter ver
suteqꝫ scrutet̄ totius positionis multiplicitatē. Et similiter di
scurrat circa argumentū opponentis ne paralogiset̄: quo facto
sibi eliceat duos sensus vere vel apparēter. Alterū sue positōi
consonū: quatinus si cōcesserit aliquod illatiuuꝫ cōtradictoriꝫ
sue positionis vel repugnās ꝯsequenti sue positiōis. Aut ꝙ co
gatur autoritate vel ratione negare qđ concessit. vel cōcedere
quod negauit: recurrat ad suos duos sensus: dicendo concessi
in sensu ꝓprio. et negaui in sensu improprio. Aut econtra.

¶ Quarta cautela.

¶ Si respondentē lateat sententia et vigor argumenti. primo
lente assumat ad formā: astute inspitiendo vim argumēti: quo
assumpto: si nondū est sibi explicatū: in secunda assumptōe ad
dat argumēto aliquā particulā vel aliquod signū reduplicatiū

exclusiuū: vel exceptiuū et sic de alijs falsificans ꝑpositionē opponentis. quo facto / dicat opponēti vt dirigat argumentū ad eam formā quam intendit: cōtinuo interea speculādo dissolutionē argumēti. Et sic coget opponentē bis formare argumentū. et per ꝯsequens ipse ex rigore quater resumet.

¶ Quinta cautela.

¶ Respondens attente cōsideret ratione cuius ptis argumentum ipm lateat. et querat ab opponēte pro quo supponit talis terminus sibi obscurus. Aut sensum fingere licet sibi ꝯsonum opponenti vero dissonū; querēdo ab opponente an in eo sensu intelligat. Et sic vis argumēti sibi fiet lucida et explicata.

¶ Sexta et vltima cautela.

¶ Eya respondens perplexus vidēs se ad metham ducturum diligenter inspitiat formā argumenti ad logicales recurrendo ꝓprietates. Quilibet em̄ terminus ad placitū significatiuꝰ pro diuersis supponere potest. Cuilibet etiā ꝓpositioni (ratōe suoꝝ terminorū) logicales congruūt ꝓprietates: que pculdubio tāte sunt efficatie vt nusq̄ dyalecticos permittūt ruborem aut aliquam contumeliā in disputatione perpessuros;

Telos.

Ad Lectorem.

Hec habui diligētissime lector: que in sophistica Stephani de mōte annotanda: que remouēda; corrigenda quoq̄ existimarē. Ubi quidē vt rara et insolita nōnulla / sic grata ⁊ vtilia inuenies. Utilitatꝫ tante inquā est hoc opꝰ ac iucunditatꝫ arguentibꝰ: vt cōmodius neqnicq̄ in sophistica aut acutius excogitatū sit dubitem. Neq̄ satis scio / tm̄ ne ingenij laudis Dedali inuentū vel Mercurij vel Panos: alteriusue cuiusuis meruerit. ꝑsertiꝫ cū nō ad sensuū oblectatōeꝫ aut corpꝫ vsū: ſ ad ingenij acumen abilitandū imprimis sit accomodatū. Nec ꝓrsus veteriorībꝰ logicis huiꝰ artis notitiā defuisse facile credideriꝫ: qui si ceteris / q̄ in hac arte habuere dedissent suiq̄ ingenij magnitudinē ostēdissēt: ꝑpetuā pculdubio sui nōis glaꝫ atꝫ vtilitatē posterꝫ haut mediocrē peperissēt. At si errata

(vt forte primũ tibi legẽti videbitur) offenderis: non quod plerique solent superficiem/sed intima scrutare: Tum neque opis autori nec mihi quidem succensendũ putabis. Nihil enĩ in eo est opere quod nõ exacta diligentia vigiliisque elucubratõe doctissimorũ sit masticatum ac ratione ostensum: cũ quibus errare (si errauerunt) honestius duximus: quam cum ineptis quibusdam in arte delirantibus benedicere; Uale.)

¶ Impressum in alma Liptzensi academia per Baccalarium wolfgangum monacensem. Anno saluatoris nostri. 1 4 9 6 Decimono kalendas septembris.